

Päiväys
23.8.2024Dnro
LPR/4/12.03.03.07/2024Taipalsaaren kunta
Kellomäentie 1,
54920 TAIPALSAARI

Viite: lausuntopyyntö 24.7.2024

TAIPALSAARI, Vehkataipaleen osayleiskaavamuutosluonnos, Virranniemi

Taipalsaaren kunta on pyytänyt Etelä-Karjalan museon lausuntoa Vehkataipaleen osayleiskaavamuutosluonnoksesta, Virranniemi. Museo toimii museolain (314/2019) tarkoittamana alueellisena vastuumuseona Etelä-Karjalan maakunnassa.

Virranniemen suunnittelualue muodostuu yhteensä noin 11 ha kokoisesta alueesta Suur-Saimaan Kirveslahden länsiosassa Taipaleenlahdella. Alueella on rantaviivaa yhteensä noin 835 m ja se sijaitsee Taipaleenlahden pohjoisrannalla. Alueen länsipuolelle jää Vehkataipaleentie, jonka alta kulkee Vehkataipaleen kanava. Suunnittelualueelta on noin 12 km matka Taipalsaaren kunnan keskustaan.

Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa alueelle pysyvää pientaloasumista.

Museon lausunto**Arkeologinen kulttuuriperintö**

Suunnittelualueella sijaitsee muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös Taipalsaari Kirveskylä 1 / rekisteritunnus 831010025. Kyseessä on viljelyraunioista muodostuva kokonaisuus. Muinaisjäänös alakohteineen löytyy Museoviraston Kulttuuriympäristön palveluikkunasta verkko-osoitteesta:

<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.831010025>

Alueen edellisen, kesken jääneen kaavoituksen yhteydessä Museovirasto edellytti aluetta kaavoittanutta Lappeenrannan kaupunkia selvittämään sijaitseeko alueella ennestään tuntemattomia muinaisjäänöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä (Mikroliitti Oy / Laakso & Sepänmaa 2015). Vuoden 2015 kartoituksessa

alueella todettiin yhteensä 46 kivistä kasattua rökkiötä ja pienialainen toisen maailmansodan aikainen puolustusvarustus.

Kartoituksen pohjalta Museovirasto totesi, että *kaikki suunnitellulla AP-alueelle sijoittuvat rökkiöt tulee dokumentoida ja lisäksi pari rökkiötä tulee kaivaa puoliksi. Mikäli tutkimuksissa varmistuisi, että kyseessä ovat viljelyyn liittyvät raivausrökkiöt, ei muita AP-alueella sijaitsevia rökkiöitä tarvitsisi kaivausmenetelmin tutkia. Museovirasto edellytti lisäksi, että ympäristössä pitää koekaivauksin selvittää, onko paikalla vanhaa peltoa, josta voisi mahdollisesti saada ajoitusnäytteitä rökkiöiden iän määrittämiseksi. (Mikroliitti Oy / Laakso, Sepänmaa & Tiainen 2016).* Mikroliitti Oy:n 2016 toteuttamassa koetutkimuksessa alueen rökkiöt dokumentoitiin, havaittiin neljä aiemmin tuntematonta rökkiötä lisää ja todettiin, että kaivauksin tutkitut kaksi rökkiötä ovat viljelykseen liittyviä kaskiraunioita.

Museoviraston ja Etelä-Karjalan museon kesken elokuussa 2024 käydyssä keskustelussa havaittiin, että kesken jääneen kaavoituksen vuoksi vuoden 2016 koekaivauksen jälkeistä lopullista päätöstä tutkimuksen riittävydestä ei ole tehty, ja todettiin, että kunnan tulee järjestää Museoviraston kanssa muinaismuistolain (295/1963) 13 § mukainen neuvottelu asian loppuun saattamiseksi. Museovirastolla kontaktoitava taho on intendentti Helena Ranta. Lain mukaan neuvottelussa on kuultava myös maanomistajaa

Kaavaselostusta tulee täydentää ja lisätä maininta vuoden 2016 koetutkimuksesta. Samoin muinaismuistolain mukaisen neuvottelun lopputulos täydennetään kaavaselostukseen neuvottelun jälkeen ja kaavakartta päivitetään vastaamaan neuvottelun lopputulosta.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavamuutosalue sijoittuu suurelta osin maakunnallisesti merkittävälle alueelle, Vehkataipaleen pumppuasema ympäristöineen. Alueelle on osoitettu maakuntakaavassa merkintä maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö (ma/km). *Merkinnällä osoitetaan kulttuurihistoriallisen ympäristön vaalimisen kannalta maakunnallisesti tärkeät rakennetut ympäristöt. Merkinnän osoittamilla osa-alueilla ei ole metsänhoidollisia rajoituksia, mutta kohdealueille sijoittuvat taajamien läheiset sekä maisemallisesti tärkeät metsäalueet tulisi käsitellä alueen kulttuuriarvot säilyttäen. Alueilla, joilla on osa-aluemerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, päämaankäyttömuodon määrittelee aluevaraus merkintä.*

Suunnittelumääräys: Osa-alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen soveltuminen arvokkaaseen ympäristöön.

Suunnittelualueen länsireunalla kulkeva Mantereentie on osoitettu kehitettäväksi matkailu- ja maisematieksi (keltainen viiva).

Merkinnällä osoitetaan Etelä-Karjalan alueen kehitettävät maisema- ja matkailutiet ja ylimaakunnalliset matkailutieyhteydet.

Suunnittelumääräys: Matkailuteiden jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon luonto-, maisema-, rakennusperintö- ja kulttuuriarvot sekä niiden mahdollisuudet matkailun kehittämisessä. Matkailuteitä kehitettäessä tulee kiinnittää huomiota myös matkailuteiden ylimaakunnallisiin yhteyksiin.

Yleiskaavassa suunnittelualueelle on osoitettu yhteisrantaisten loma-asuntojen alue (RA-4), virkistysalue (V) sekä maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ympäristöarvoja ja ulkoilun ohjaamistarvetta. Alueelle saa sijoittaa ainoastaan maa- ja metsätalouden ja ulkoilun kannalta välttämättömiä rakenteita.

Suunnittelualueella ei ole arvokkaaksi määriteltyjä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähin, maakunnallisesti arvokas Vehkataipaleen pumppuasema, sijaitsee alle 100 m päässä suunnittelualueesta.

Kaavaselostuksessa rakennettua kulttuuriympäristöä ja maisemaa on käsitelty varsin kevyesti. Kaavamuutoksen vaikutukset arvokkaaseen kulttuuriympäristöön ja maisemaan tulisi myös arvioida kaavan laatimisen yhteydessä riittävän havainnollistaen.

Suunnittelualueelle sijoittuva maakunnallinen arvo tulee käydä ilmi kaavakartassa riittävin merkinnöin ja ympäristön säilymistä edistävin määräyksin. Maakunnallisesti arvokasta aluetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Museo pitää valitettavana, että asuinrakentamista on osoitettu alueille, joille yleiskaavassa on osoitettu ympäristö- ja virkistyskäyttöarvoja, ja ehdottaa rakentamiselle osoitettujen alueiden tiukempaa rajaamista. Museo pitää myönteisenä, että kyseisen ympäristön kannalta olennaisen puuston säilyttämistä ja ympäristöön sopivaa rakentamista pyritään ohjaamaan kaavan yleismääräyksissä, mutta kaava-alueen sijoituessa maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön, on syytä pohtia esitettyä tarkempaa rakentamisenohjausta joko kaavamääräyksissä tai erillisen rakennustapaohjeen muodossa, johon viitataan kaavamääräyksissä.

ETELÄ-KARJALAN MUSEO

Asiakirjan ovat sähköisesti allekirjoittaneet arkeologi Esa Hertell, rakennustutkija Anna-Maija Tapani ja vs. museotoimenjohtaja Reija Eeva

Tiedoksi

Museovirasto / kirjaamo, Helena Ranta

Kaakkois-Suomen ELY-keskus / Suvi Karppinen, Pertti Perttola, Tuija Mustonen

Allekirjoitukset:

Allekirjoitus: Vahvistan tämän asiakirjan sisällön oikeelliseksi

Nimi: **Hertell Esa**
ULAPPA\hertelej

2024-08-23 10:54:52 (UTC+03:00)

Sähköisesti allekirjoitettu

Allekirjoitus: Vahvistan tämän asiakirjan sisällön oikeelliseksi

Nimi: **Tapani Anna-Maija**
ULAPPA\tapanian

2024-08-23 10:56:26 (UTC+03:00)

Sähköisesti allekirjoitettu

Allekirjoitus: Vahvistan tämän asiakirjan sisällön oikeelliseksi

Nimi: **Eeva Reija**
ULAPPA\eevarm

2024-08-23 13:19:25 (UTC+03:00)

Sähköisesti allekirjoitettu